

DE KOR

maandorgaan van
"BIOLOGIA MARITIMA"

Nederlandse Vereniging van
Zee-aquariumliefhebbers.

(Opgericht: 12 November 1939)

TIJDSCHRIFT VOOR ZEEBIOLOGIE

Jaargang no. 14 Oct. 1964

REDACTIE: H.A.v. Vlimmeren
Ridder van Doorne Jr.
Balistraat 96
DEN HAAG

Telefoon: 63.97.21/98.60.17

Contributie BM incl. abonn.
op DE KOR f lo.-- Uitsluitend
abonn. f 12,50
(Giro 27.83.96 t.n.v. Mevr. A.G.W.
v.Vlimmeren-Schippers, Den Haag)

Vaste Medewerkers:

D. Luteijn : Techn. Verzorging
W. Hinnens &
Fam. v.d. Let : Expeditie

IN DIT NUMMER o.a.

Artemia kweken	138
Kleinode van de See	139
Vacantie Italië	141
Jubileum congres	146
In het KORT	148
Hoogspanningskabels	149
Korte berichten	150

Oct 164

AANMELDING VOOR DEELNEMING AAN HET JUBILEUMCONGRES VAN
B I O L O G I A M A R T I M A

Ik kom zaterdag 14 november
zondag 15 november
zaterdag 14 en zondag 15 november 1)

Ik zoek voor personen slaapgelegenheid;m,vr.
Ik wil deelnemen aan de gezamenlijke lunch.
wil niet deelnemen Reserveer voor mij plaatsen.

(Alleen voor de leden uit Den Haag); Ik heb voor
personen slaapgelegenheid.

Naam:.....
Adres:..... te

Handtekening:

1) Doorhalen wat niet van toepassing is.

VAN DE REDACTIE

Allereerst onze excuses voor de noodomslag welke sommigen van U om deze October KOR zult aantreffen. DE KOR moest in verband met het bekend maken van het jubileum congres tijdig de deur uit en de hoeveelheid omslagen die nog beschikbaar was, was net niet toereikend.

Wij hopen dat U ons dit zult vergeven; wij meenden er goed aan te doen om U deze KOR zo spoedig mogelijk toe te zenden om U op de hoogte te stellen van het programma voor het Congres. Tussen twee haakjes, U komt toch ook? Alle bijzonderheden vindt U op pagina 46 van deze KOR en mocht U de data vergeten zijn:

JUBILEUM CONGRES BM, ZATERDAG 14 EN ZONDAG 15 NOVEMBER

Het congres wordt gehouden in Gouden Wieken te Scheveningen. Voor de directe Bus en tramverbindingen verwijzen wij U naar de KOR van September.

Wij hopen U allen daar te ontmoeten!

Dit nummer is echt voor Elck Wat Wils geworden. Voedsel voor het aquarium - Buitenlandse berichten - Het slot van een vakantie vangtocht aan de Italiaanse kust - Programma Jubileum congres en dan een nieuwe rubriek In het KORT. Deze nieuwe rubriek wordt verzorgd door onze secretaris de heer van Welzen die daarin in het kort voor ons belangrijke artikelen uit de buitenlandse pers doorgeeft. Dit keer iets over Vitamine B12, het planktonnet, aasgarnaaltjes, slakken en schelpen.

Wij hopen dat deze rubriek iedere maand kan worden geplaatst. Natuurlijk is een ieder vrij om de heer van Welzen bij te staan. Wij zien met belangstelling uit naar Uw bijdragen.

DE REDACTIE

ARTEMIA'S KWEKEN

Over het kweken van Artemia's is in DE KOR reeds enkele malen geschreven, doch de nieuwe methode waarover de TetraKraftWerke (leveranciers van aquariumbenodigdheden, w.o. Artemia eieren) ons enige tijd geleden berichtte is de moeite waard om hier even te beschrijven.

We beginnen met de Artemia eieren. Zo mogelijk dienen ze vers te zijn dan krijgen de beste oogst. De TetraKraftWerke levert thans eieren in een gepatenteerde vorm onder de handelsnaam Saltemia D.BP. Het is een blokje zout waarin de eieren zijn verpakt. De dosering is voldoende voor een halve liter water (tek. 1.)

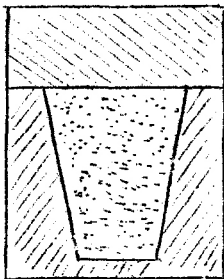

fig. 1

We nemen nu 2 melk of wijnflessen van één liter (blank glas) en doen hierin een halve liter water. We doen daarin de eieren en keukenzout of een blokje Saltemia. Een doorluchting wordt op de flessen gezet als aangegeven in tek. 2. De flessen zijn luchtdicht gesloten dus we kunnen de lucht voor beide flessen gebruiken en daarna nog een aquarium doorluchten. Als we nu larven nodig hebben sluiten we de luchttoevoer af. In ongeveer 2 minuten verzamelen de larven zich op de bodem en de lege eierschalen gaan drijven. We blazen nu in omgekeerde richting door de flessen waardoor de larven door de slang naar buiten komen. De larven vangen we op in een zeef (TetraKraftWerke brengt hiervoor zelfs een speciale zeewaterbestendige zeef-set in de handel) De zeef spoelen en dan in het aquarium afspoelen. (zie tek. 3.) Op deze wijze kan men elke 2-3 dagen over een hoeveelheid larven beschikken.

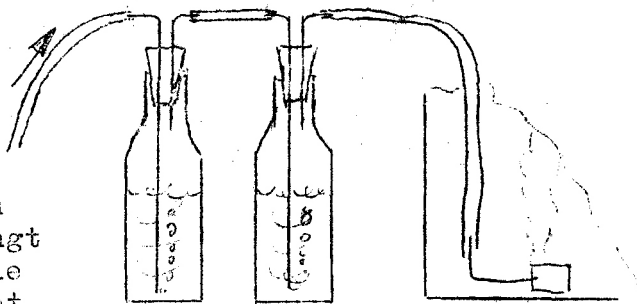

fig. 2

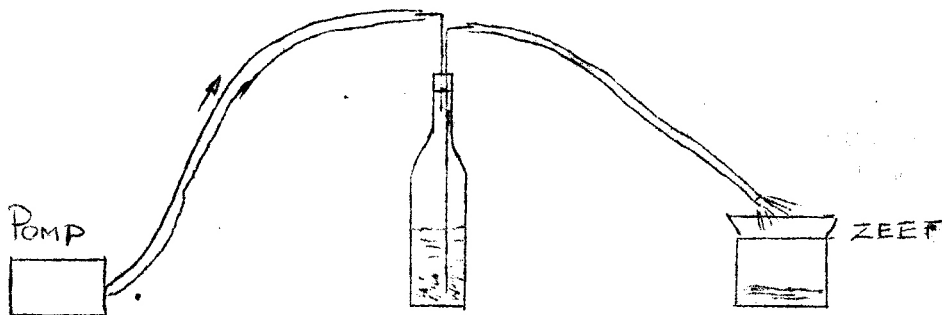

fig. 3

We moeten er wel op letten dat we de doorluchting weer zo snel mogelijk op de flessen aansluiten, want door de grote hoeveelheid larven die we op die manier kweken, bestaat er behoefte aan ruime en constante zuurstoftoevoer. De doorluchting moet ook zodanig zijn dat de larven en eieren constant in beweging zijn en niet de gelegenheid krijgen om zich op de bodem op te houden. Voor elke nieuwe culture die men opzet dient men nieuw zout te nemen.

H.A.v. Vlimmeren - Den Haag

UIT ZUID-AFRIKA

Dezer dagen kreeg ik een exemplaar van het Suid-Afrikaanse Panorama, April 1964, onder ogen, waarin het navolgende artikel mijn bijzondere aandacht trok:

KLEINODE VAN DIE SEE

Die warm seestroom van Mosambiek langs die ooskus, voer nie alleen blou water na Durban nie, maar ook eienaardige en seidsame visse - 'n bron van vreugde vir viskundiges en 'n groot aantrekkingskrag vir duikers. Aanvanklik is hierdie "vreemdelinge" as trekvisse beskou. 'n Bekende Natalse duiker dr. Arthur Wright, het egter ontdek dat etlike scorte in plaaslike waters begin teel en sodoende inwoners van Natalse waters geword het. Dr. Wright se stokperdjie is om visse te versamel, 'n tydverdryf wat hom na 'n koel

wasige ondersese wêreld van stilte voer. Hy lê hom daarop toe om kleurvolle koraalvisse van die Chaetodon-familie te versamel.

In Oktober 1962 terwyl dr. Wright digby die noordpier in Durban in water van 25 voet diep geduik het, het hy op 'n onverwagte vonds afgekom. 'n Vis van die spesie *Taenionotus triacanthus* het helderkleurig en met 'n byna deurskynende skoonheid 'voor hom uit beweeg.

Hy het die vis met 'n net gevang en dit aan prof. J.L.B. Smith (van Selekant-faam) aan die Universiteit van Rhodes, Grahamstad gestuur. Prof Smith het bevestig dat dit die eerste keer is dat hierdie seldsame vis in Suid-Afrikaanse waters gesien is en dat hy voorheen slegs langs die ooskus benoerde Zanzibar gesien is. Sedert hy die eerste keer die vis *T. triacanthus* teëgekom het, het dr. Wright meer van die vissoort in 'n verskeidenheit kleure - swart, bruin, wit, groen en geel - gevind. Sommige van dr. Wright se interessantste ontdekkings sluit en voorbeelde in van 'n soort metvdie buitengewone naam van *Abudefduf*. Hierdie skaars vissoort is voorheen slegs ten noorde van Mosambiek aangetref. Twee besonder mooie soorte is digby Durban gevang. Een, met 'n grysagtige groen kleur en geel vinne, se lyf is met blou reënboogkleure oortrek. Die ander een is *A. dicki* wat ook hier verbeeld word. Dr. Wright het reeds sewe ander soorte *Abudefduf* gevang waarvan twee - *A. chromis nigerus* en *A. pulcherrimus* voorheen onopgeteken was.

Drie fraaie kleurenfoto's illustreer dit artikel. Bij deze foto's stond vermeld:

1. 'n voorbeeld van die seldsame "*Taenionotus triacanthus*" wat digby die Durbanse hawe deur dr. Wright gevind is. Hierdie vis het die sonderlinge gewoonte om te vervel.

2. *Abudefduf lacrymatus* 'n prachtige voorbeeld met blou reënboogkleure - is ook deur dr. Wright by Durban ontdek.

3. Dr. Wright se jongste ontdekking is "*Abudefduf discki*". Hierdie vis soos die ander in sy soort, is vroeër slags so ver suid as Mosambiek aangetref.

Het leek me interessant U dit artikel - en om de inhoud en om het Zuidafrikaans - ter lezing aan te bieden, al betreur ik het dat ik U de fraaie illustraties niet kan laten zien.

M. Bot - Vlaardingen

ITALIAANSE KUST (Slot)

Zondagmorgen begon de terugreis, Woensdagavond stonden de Kokerwormen te pronken in het aquarium. We hadden ze inderhaast gepoot in twee melkflessen waar de bodem uit was geslagen. Spirographen moet U nooit in het zand steken, tenslotte is er aan het' ondereinde van de koker een duidelijk gaatje te bespeuren terwijl de worm - volgens het boek van Borradaile- aan zuurstof komt door een constante waterstroom in de koker op te wekken.

Voor ons heeft de Spirographis nog een andere betekenis: Evenals de Bretonse exemplaren waren onze Italiaanse Spirographen weer rijkbegroeid met rood-bruin en groenwiertjes, vooral in het onderste gedeelte van de koker. Deze begroeiing ontstaat gedeeltelijk toevallig, bij microscopisch onderzoek is echter duidelijk te zien, dat vezeltjes, korreltjes en andere partikeltjes door de worm bij de bouw van zijn koker worden verwerkt. Het is heel goed denkbaar, dat op dezelfde manier ook sporen van wieren worden vastgekit. Hoe het ook zij met de Spirographen is er een menigte van exotische wiertjes en algen in ons aquarium terecht gekomen. De grotere struikjes werden vóór het transport verwijderd, aangezien ook afstervende roodwieren het water bederven. Dit afsterven begint waarschijnlijk direct nadat het wier uit zijn koele omgeving (15-16 °C) aan de oppervlakte wordt gebracht.

STEKELHUIDOGEN

Aan zeesterren vonden we overal het 8 à 10 armige Harlekijntje Coscinasterias tenuispina. We vonden dit levendige dier onder stenen, vlak aan de kust of langs de rotsen in dieper water. We hadden de keus uit alle maten tussen 1-15 cm., Door de ervaring wijs geworden kozen we de kleinste exemplaren waarvan we er + 10 hebben meegenomen. De diertjes hebben zich onderweg gevoed met de Patella's, die we in dezelfde zak hadden gedaan. Onnodig te zeggen, dat de sterretjes allemaal in blakende welstand aankwamen. Ook in 1959 leerden we Coscinasterias trouwens kennen als een bijzonder taaie soort.

In het aquarium zijn ze overigens alweer flink gegroeid.

Over een jaar moeten ze er waarschijnlijk weer uit. Voor wie grote exemplaren meebrengt: Noordzeesterren (*Asterias rubens*) en zeeappeltjes worden door *Coscinasterias* zonder meer opgegeten.

Van het leuke Ganzevoetje (*Asterina gibbosa*) vonden we slechts twee exemplaren in de haven van Imperia, waar ook een enorme zwartgekleurde *Ophioderma longicauda*) rondkroop, een slangster met puntige slangachtige bewegende armen, die elk een lengte van wel 15 cm haalden. Het dier wist -weer in het water teruggeworpen- een enorme snelheid te bereiken, wat zijn griezelligheid nog accentueerde.

Verschillende gewone slangsterren (*Ophiotrix fragilis*) werden evenmin meegenomen.

Van het gewone zeeappeltje *Paracentrotus lividus* werden enige groene en paarsige exemplaren meegenomen ter grootte van een dubbeltje tot een kwartje. Ze overleefden het transport bijna allemaal maar voeren in het aquarium een vrij verborgen bestaan. De prachtige, witgepunten paarse appel *Sphaerechinus granularis* vonden we alleen maar in volwassen vorm, aan de buitenzijde van de dam, waar ook enkele pikzwarte *Arbacia lixula*'s te zien waren.

Zowel aan de binnen als aan de buitenzijde van de dam lagen overal de uitwerpselen van de zeeekommer *Holothuria forskali*. Ook de dieren zelf lieten zich soms bewonderen als ze in de schaduw van een rotsblok lagen te liggen of traag rondkropen. Bewonderen is trouwens een overdreven woord, eerlijk gezegd vonden we er niets aan. De dingen waren grijsbruin van kleur en deden nog het meeste denken aan buitenmodel uitwerpselen. In het aquarium zijn ze misschien wel interessant, maar we hebben er geen ogenblik aan gedacht deze 20 cm lange gevallen mee te nemen.

ZEEWIJEREN

Over de zeewierren van San Bartolomeo hoort U nog wel eens in een apart artikel. We hadden de indruk, dat onze vangplaats niet bijzonder rijk was maar ook niet ongunstig afstak bij de omgeving. Over het algemeen waren de wierren kort en gedrongen, het epiphytendom was overweldigend, zodat de begroeiing maar al te vaak het karakter had van een vacht.

In de Middellandse Zee is de winter het hoog-seizoen, in de zomer gaan vele wierren door de warmte achteruit.

Van dit laatste hebben we niet veel gemerkt. De flora was beduidend rijker dan in April 1959, maar volgens de bewoners van de Riviera, is de natuur daar dit jaar meer dan een een maand achterop, door de koude.....

ANEMONEN

De grote rode paarde-anemoon Actinia equina wordt door Fiedler overal aan de rotskusten algemeen genoemd, maar we hebben er met veel moeite 3 ontdekt aan de Cap Mimosa bij Cervo, waar de dieren in woelig water tussen de rotsspleten huisden, practische onbereikbaar voor onze nagels. Aan de dam hebben we geen enkele exemplaar gezien, hoewel we naarstig in alle rotsspleten hebben gekeken. De wasroos Anemonia sulcata was daarentegen talrijk. We vonden veldjes paarsgepunte dieren bij het haventje en in het ondiepe gebied tegenover hotel Mayola, waar ze ook in 1959 te vinden waren. In dieper water vonden we enkele reusachtige exemplaren, die daar -schuin onder een steen- een ware bedreiging vormden voor argelozige grondels en andere vissen.

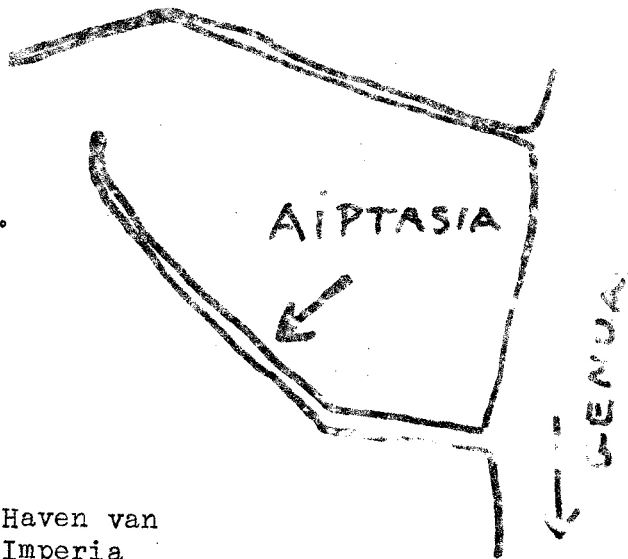
Alle 30 exemplaren overleefden de reis en vonden hun weg in diverse aquaria.

In de haven van Imperia vonden we aan de binnenkant van de Oostelijke pier (zie afb)

een plekje waar het vol stond met Aiptasia mutabilis, een sierlijke anemoon die oppervlakkig lijkt op de wasroos, maar waarvan de tentakels veel spitzer zijn en in twee kransen recht op staan.

De Aiptasia's stonden dicht bijeen tussen de mosseltjes, of stevig verankerd in spletten en groeven, waar ze haast niet los te maken waren.

Er hadden zich echter ook vele exemplaren op het slawier vastgezet dat hier rijkelijk groeide.

Haven van
Imperia

Alles bijeen plukten we nog voldoende exemplaren naar onze zin. De meeste dieren werden later bij de Sulcata's in één cubitainer gestopt onder het motto: het zijn óók anemonen. Dit bleek een fiasco: eenmaal thuis konden we de Aiptasia's zelfs niet meer terugvinden. Waarschijnlijk totaal verteerd door het "maagsap" van de Sulcata's. Gelukkig bleken er tussen de meegebrachte wieren van dit plekje nog verschillende kleine anemoontjes te zitten, zodat we er nu enkele in het aquarium proberen groot te brengen.

De achternaam mutabilis (kwetsbaar) heeft de anemoon waarschijnlijk te danken aan z'n gewoonte rode neteldraden (acontien) uit te stoten zodra ze wordt aangeraakt.

De haven van Imperia heeft ons nog meer leuke diertjes te zien gegeven. We hadden de indruk, dat het een rijk vanggebied is maar de tijd ontbrak voor nauwkeuriger inspectie. Zo zullen er aan de buitenzijde van de enorme havenpiers wel veel mooie plekjes zijn, misschien wemelt het er wel van de Spirographen en manteldieren.

Op het plaatsje waar we Aiptasia vonden, groeiden namelijk veel witte zakpijpen (*Styela* sp.?) terwijl er ook het kolonievormende manteldier Clavelina lepadiformis vonden. Deze kolonies bestonden uit groepen 3 cm lange, vaasvormige zakpijppjes, doorschijnend met helwitte strepen en een gelige maaginhoud. De hele structuur van de diertjes was door de wand heen zichtbaar. De kolonies groeiden overal aan de havenmuur en op stenen langs de kant, ze leverden een prachtig gezicht op. Dit diertje is echt weer eens een pleitbezorger voor de kleine aquariumbakjes, waarin men één diersoort ongestoord kan bekijken. Temidden van de "collectie" waren we de *Clavellina*'s al gauw kwijt. De volgende keer zullen we ze apart meenemen. Samen met *Clavellina* vonden we ook een menigte sponsjes en vijf sponsjes onder de stenen, evenals Botryllus leachi, de oranje geleikorst.

Besluit:

Onze vakantie zit er weer op. We denken tevreden terug aan al de prachtige dingen die we hebben gezien en aan het moois dat we levend in het aquarium hebben gekregen.

Nog één sterk verhaal willen wij U niet onthouden:

De tweede dag zouden we een bergpas gaan rijden, de prachtige

Col de la Faucille. s'Avonds waren de 6 cubitainers opnieuw ververst en van zuurstof voorzien. We hadden er voor gezorgd, dat elke zak geheel gevuld was.

Tot onze schrik bemerkten we na zo'n 1.000 m stijgen, dat de cubitainers bol begonnen te staan, de verklaring was gauw gevonden: de lucht werd ijler. Tegen de tijd, dat we boven de boomgrens zaten en de eerste plakken sneeuw op de bergweitjes te zien waren, zaten we danig in angst.

De cubitainers stonden volkomen bol, de plasticwand voelde aan als een trommelvel. Elk ogenblik vreesden we een doffe knal te horen. De zakken hebben het echter gehouden, toen de afdaling begon waren we eens te meer overtuigd van de bruikbaarheid van dit transportmiddel.

Over het transport valt verder weinig te zeggen. In elke 10 l.

zak hadden we ca. 3 ltr. water. Het verversen gebeurde in een houten krat waarin een vel plastic werd gelegd. De wastafels in de hotels bleken nl. net te smal voor dit doel.

Waarschijnlijk kunt U het procédé enorm vereenvoudigen door in het schroefdeksel van de cubiteiner twee slangetjes aan te brengen, waardoor U de zuurstof inbrengt.

Wat betreft de sterfte het volgende: aan het einde van de tweede dag waren al onze dieren nog levend, toen stierven er enkele exemplaren van Trypterygion. Dit gaf een ware kettingreactie waardoor 3/4 van de dieren in de cubiteiner overleed. In de andere 5 zakken is weinig doodgegaan.

Bij een treinreis van 24 uur hoeft geen dier te bezwijken, twee dagen gaat ook nog, maar drie is eigenlijk te veel.

Hierbij moeten we nog opmerken, dat de temperatuur tijdens de terugreis-voor Middellandse Zee begrip- gematigd was.

Vergelijken we onze resultaten met die van anderen, die tijdens een hittegolf moesten reizen, dan wordt wel duidelijk hoe ongunstig de warmte is voor het transport.

Wie in de gelegenheid is zijn vacantiетijd zelf te bepalen moet de maanden Juli en Augustus zien te vermijden.

In April en Mei is de Riviera één bloemenpracht terwijl in September de druiven rijp zijn.

Het water van de Middellandse Zee had overigens in April 1959 een temperatuur van 15°C. Dit voor degenen die menen, dat het aan de Riviera altijd warm is.....

A.P. Amir - Utrecht

Jubileum Congres.

PROGRAMMA JUBILEUM CONGRES BM 1964

Het onderstaande programma is voorlopig, de organisatoren behouden zich het recht voor om nog wijzigingen aan te brengen. In het algemeen zullen die veranderingen bestaan uit verbeteringen! Wij menen er goed aan te doen het programma voor zo ver het thans gereed is aan U aan te bieden:

Zaterdag

- 10.00 uur Zaal open contact, koffie, gelegenheid tot bezichtigen van aquaria, techn. hulpmiddelen en boekenstalletje.
- 11.00 uur Opening en feestrede door de Voorzitter, daarna koffie.
- 13.00 uur Lunch (Eventueel gezamenlijk)
- 14.30 uur Lezing door de heer H. Compaan: Vangsten langs de Nederlandse kusten (met dia's)
- 15.30 uur Thee
- 16.00 uur Lezing door de Heer H. Compaan: Vangsten langs vreedemde kusten (met dia's)
- 17.00 uur Vragen over de lezingen
- 18.00 uur Pauze. Zaal gesloten. Tijd voor Diner!
- 20.00 uur Zaal open.
- 20.30 uur Lezing door de heer A.v.d.Nieuwenhuizen (met dia's)
- 22.00 uur Onderling contact
- 24.00 uur Zaal sluiten.

Zondag

- 09.00 uur Korren langs het strand van Scheveningen, als het weer het toelaat. De vangst wordt naar de BM kelder gebracht en later verdeeld.
- 11.00 uur Zaal open, onderling contact, koffie.
- 13.30 uur Lunch. Ditmaal NIET gezamenlijk in het gebouw. Aanbevolen eetgelegenheden zullen op het congres bekend worden gemaakt.
- 11.30 uur Lezing over buitenlandse ervaringen
- 14.00 uur Filmprogramma. De grote reeks titels waaruit nog een keuze moet worden gemaakt belooft dat dit iets zeer speciaals gaat worden.

15.00 uur Theepauze

17.30 uur Sluiting door de voorzitter.

Wij geloven dat het bovenstaande programma zeker de moeite waard is om naar Scheveningen te komen. Zoals U ziet is ruime tijd gereserveerd voor onderling contact. Wij hebben namelijk op het vorige congres van BM duidelijk kunnen merken dat hieraan een grote behoefte bestaat en dat het programma hieraan dient te worden aangepast.

Betreffende de gezamenlijke lunch

Voor degenen die er prijs op stellen op Zaterdag 14.11.64, deel te nemen aan de gezamenlijke lunch in het gebouw "OP GOUDEN WIEKEN", bestaat deze mogelijkheid, mits zij hiervoor op het secretariaat van BIOLOGIA MARITIMA vóór 10 November opgave doen. De kosten bedragen ca. fl. 3,50 per persoon. Denkt U er wel aan, zo spoedig mogelijk te bespreken? In ieder geval vóór 10 November!!!

Het spreekt vanzelf dat deze gezamenlijke lunch uitsluitend toegankelijk is voor onze leden en hun genodigden.

BANYULS

Bij de redactie ligt ter inzage het verslag van de zoölogische werkexcursie naar Banyuls sur mer van 26/6 - 17/7/63, georganiseerd door het Zoölogisch Museum en het Dierfysiologisch Laboratorium van de Universiteit van Amsterdam.

Voor degenen die van plan zijn om daar hun vakantie door te brengen is het nuttig om dit verslag eens door te nemen. Aangezien er meerdere vindplaatsen en vele soorten dieren en wieren in worden genoemd zult U er plezier van kunnen beleven.

Van speciaal belang voor ons is wel de inventarisatie van de "grotte de Bear" en het artikel over; "Paracentrotus lividus Lamarck en Arbacia lixula Linné."

Red.

KOPIJ

Degenen die nog kopij hebben welke in het December(Kerst) nummer van DE KOR moet worden geplaatst worden dringend verzocht om deze voor 1 November a.s. bij de redactie in te leveren.

In het KORT.

VITAMINE - B 12

Voor vele dieren is er reeds aangetoond, dat zij, evenals verschillende wieren, niet buiten vitamine B 12 kunnen. Dit vitamine bevat het element cobalt. Werner G. Jaffé publiceerde in Science, 111(1950)541 de resultaten van zijn onderzoek met ratten, die hij in het voedsel een dosis cobaltchloride toediende (0,2%). Het bleek, dat de sterfte onder de jonge ratten kleiner werd en bovendien werden ze groter, dan de ratten die geen cobaltchloride toegediend kregen. De auteur veronderstelt, dat het cobaltchloride de microflora (o.a. de darmbacteriën) stimuleert om vitamine B 12 te maken, waarvan de ratten uiteindelijk profiteerden. Dit delen wij U mede, omdat vitamine B 12 ook in natuurlijk zeewater voorkomt, terwijl men eigenlijk nog niet precies weet, waar dit vandaan komt. Men vermoedt, dat ook in zee dit vitamine door bacteriën gemaakt worden.

PLANKTON-NET

Voor degenen onder U, die wel eens plankton gaan scheppen, bestaat er een handigheidje beschreven in Turttox News 42(1964) 22-23. John.W Foerster, de auteur, toebde kennelijk ook met het bandje, waarmee aan de onderkant van het net het verzamelflesje wordt vastgehouden.

Krimpen of in de knoop raken, of nog erger, losraken hebben reeds enige planktonverzamelaar tandenknarsend naar huis doen gaan. Om dit voorgoed te voorkomen, gaat U als volgt te werk. U zoekt een plastic flesje met dito schroefdop. De dop wordt "onthoofd", zodat alleen een ring met schroefdraad overblijft. Om deze ring wordt met een "strop" (zoals wordt gebruikt om b.v. de tuinslang aan de kraan te bevestigen) het plankton-net bevestigd. Deze stroppen bestaan ook al van plastic of rylon. Als U hieraan enige zorg besteedt, is losraken praktisch uitgesloten.

Gebruik echter geen conische afsluitdoppen!

Als U nu plankton gaat scheppen, schroeft U het flesje eenvoudig onderaan het net. Heeft U meerdere flesjes, die op dezelfde schroefdraad passen, dan kunt U de vangst meteen in het verzamelflesje mee naar huis nemen.

MYSIS

Iedereen die regelmatig met een schepnetje gewapend de ondieptes langs onze kusten afvist, maakt vroeger of later kennis met Mysis, het aasgarnaaltje, een klein zwemmend kreeftje, dat tot enkele cm. groot kan worden.

V.A. Chekhova onderzocht het gedrag van Mysis mixta en M. oculata v. relicta in de Golf van Riga. Een uittreksel van zijn verslag kunt U vinden in Biol. Abstr. 45(1964) 40746. Gedurende een hele zomer werd een uitgebreid onderzoek naar het gedrag van deze diertjes ingesteld. Enkele interessante gegevens hebben wij aan dit uittreksel ontleend. Gedurende de zomer verbleven de mysiden in het gebied van onderzoek (onderzocht tot een diepte van 40 m.) per etmaal 21 uur op de bodem en alleen 's nachts werden ze 3-4 uur boven de bodem aangetroffen. De nacht bleek ook de tijd te zijn, dat ze voedsel opnamen in de vorm van allerlei detritus (afval); De verplaatsingssnelheid varieerde van 9-20 cm per minuut, waarbij de jonge exemplaren zich sneller verplaatsten dan de geslachtsrijpe dieren. 's Winters vertrokken ze naar grotere diepten. Het gedrag van de twee onderzochte soorten liep niet ver uiteen.

SLAKKEN EN SCHELLEN

Voor liefhebbers van schellen en slakken vonden wij enkele artikelen in het tijdschrift Basteria.

L.J.M. Butot schreef: De Molluskenfauna van Aneland, Basteria, 27(5/6)(1963) 69-83. Het artikel "Gastropoda uit de Belgische "Sables de Vieux Jones" en de Nederlandse "Cerithiumklei"(oligoceen)" van A.W. Janssen staat in Basteria, 27 (1/2)(1963) 18-28 en (3/4) 29-44.

H. van Welzen.

OVER DEZE NIEUWE RUBRIEK

De Heer van Welzen opent hiermede onze nieuwe rubriek: In het KORT. Deze rubriek kan alleen bestaan met medewerking van alle leden. Als U korte berichten heeft die voor onze leden van belang kunnen zijn, geef ze dan door aan de redactie die voor spoedige plaatsing in deze rubriek zal zorgen.

Hoogspanningskabels.

Laatst beleefden wij weer een drama in bakformaat. Onze *calliactus parasitica*, een trotse commensaal, werd bevrijd van haar slijmringen, Het gebeurde wat te ruw naar de zin van het beest, zodat er lange aconitiendraden naar buiten werden geslingerd, als feestelijke serpebtines. De puitaal, die we toch al niet hoog hadden aangeslagen wat intelligentie betref, vloog op 'een van die witte draadjes af en beet er in. Het effect was verbluffend! De arme puitaal tolde pirouettes draaiend door het aquarium, de witte draad uit zijn bek hangend. Even later zat het beest vreselijk te hijgen onder een steen. Nog geen vijf minuten later was de puitaal wijlen.

Aangezien het beest de draad niet heeft ingeslikt moet het vergif wel opgenomen zijn door huid en slijmvliezen. Het stukje tegen de puitaal geplakte draad bedroeg 2-3 mm en reikte nog niet tot in de slokdarm. Het moet dus wel een formidabel vergif zijn geweest. Nu is het vergif van slangen, Pietermannen en sommige vissoorten niet mis. Het betreft meestal zeer complexe eiwitverbindingen die tot dusver niet in structuurformule werden ondergebracht. In het dierlijk lichaam ingebracht veroorzaken ze heftige reacties zoals doorlaatbaar worden van de bloedvaten en tengronde gaan van rode bloedlichaampjes.

Wat ons echter intrigeerde was de akelige plakkende eigenschap van de aconitien-draad en dus werd Mevrouw *Parasitica* opnieuw getergd. Een van de tevoorschijn komende draden (uit een kleine opening in de zuil) werd onder de microscoop gelegd. Het was een afzichtelijke aanblik: De witte draad bleek te bestaan uit een dikwandige buis. De wand van deze buis bestond uit milliarden korte cylinders, radiaal gerangschikt (Fig.1) Elke cylinder bleek een soort harpoenkanon te zijn, bestaande uit een fles, waarop een gemakkelijk af te stoten stop zat fig.2A

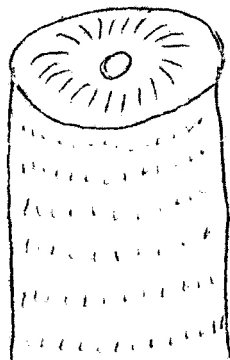

fig.1

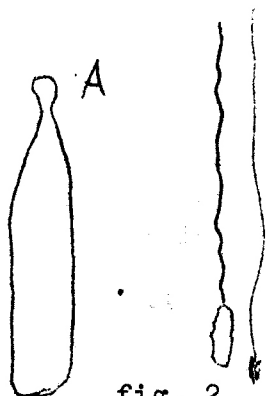

fig. 2

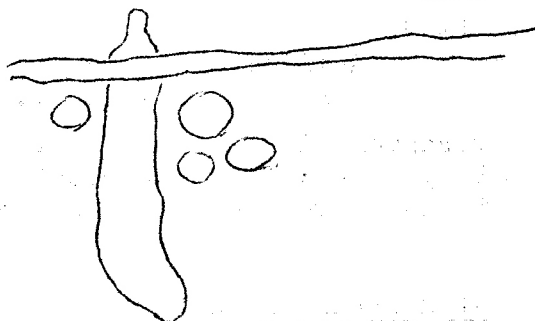

fig. 3

Werd deze stop verwijderd, dan ontrolde zich een harpoen aan een lange draad. (fig.2B) De lengte van zo'n draad was zelfs groter dan de gehele doorsnede van de buis, en tientallen malen langer dan de cylinder waaruit ze werd geslingerd. Bij nauwkeurig kijken bleken de cylinders zodanig gerangschikt, dat de "stop" even buiten de oppervlakte van de aconitiendraad stak (fig.5)

En dan te bedenken, dat elke fles gevuld is met vergif. Arme puitaal!

A. Amir - Utrecht

SPONS EN KREEFT

Van de hand van N. Alam Khandker verscheen een zeer interessant artikel, waarvan we U de inhoud niet willen onthouden. Het is nl. voor vele keienkeerder en duikers nog steeds een raadsel dat er in Zeeland wel grote en halfwas kreeften te vinden zijn, maar geen kleintjes. Hoe naarstig daar ook naar gespeurd wordt, behoudens een zéér zeldzame vondst zijn ze niet te vinden. Bovengenoemde auteur vertelt, hoe tijdens een duik-excursie bij Venezuela er een spons werd aangetroffen van ca. 45 x 23 cm, waarin bij toeval enkele kreeftjes werden waargenomen. Dit was reden om de spons mee te nemen en op het droge uit elkaar te peuteren. Men vond toen 49 exx van de soort *Panulirus argus* en een krab *Mitrax verrucosus*! De grootte van de kreeftjes, (verwant aan de bekende Langouste) variërde van 4 tot 14 cm. Misschien is dit een tip voor de vele duikers uit onze vereniging, om in de komende maanden eens extra aandacht aan sponzen-populaties te besteden! Het artikel staat in *Trans.Amer.Fish Soc.* 93(2)(1964)205.

CURACAO

Uit de

Antilliaanse Nieuwsbrief
nr. 12 van 18 Sept. 1964

vernamen wij, dat op 9 September in hotel Curacao is geopend: "The Aquarium" een zaak die gespecialiseerd is in de verkoop van tropische vissen.

L.

DIERENVERZENDING

Het sousterrain van de Haagse werkgroep begint te werken. De eerste bakken met dieren staan er reeds sedert Juli en verscheidene vrienden en kennissen hebben reeds wat dieren in ontvangst kunnen nemen. Op het ogenblik wordt zeer hard gewerkt aan volledige vernieuwing van de elektrische be-
drading, deze was namelijk levensgevaarlijk. Zodra dit karwei achter de rug is gaan we verder met het gereed-
maken van aquaria en dan zal gestart worden met de afgifte van dieren. We hopen tijdens het congres zover te zijn dat we U ons ondergronds domijn kunnen laten zien. Inmiddels is door de "aandeelhouders" (lees: de mensen die de kosten dragen) aangesteld als commercieel leider de heer T.v.d.Let en als technisch biologisch leider de heer H. compaan.

Vl.

Nieuwe methode voor het merken van vis.

Aan boord van het Engelse Visserij-onderzoekingsvaartuig Ernest Holt worden sedert enige tijd hormonen toegepast voor het merken van kabeljauw. Men heeft tijdens de laatste tocht 640 kabeljauwen ingespoten met hormonen en de vis daarne weer uitgezet.

Door de hormonen worden in de kabeljauw bepaalde veranderingen veroorzaakt zoals b.v. het verschrompelen van een vin.

Op deze wijze gemerkte vissen zijn later aan de hand van deze afwijkingen gemakkelijk te identificeren.

Vl.

B O E K B E S P R E K I N G E N

DELPHINE

Antony Alpers

13½ x 21 cm., 270 pag., 11 zw.w. foto's
Alfred Scherr Verlag - Bern., 1962

Men heeft vastgesteld dat de dolfijn wat betreft intellect direct achter de mens volgt en dat ze zich aan mensen kunnen hechten en als vrienden met ze omgaan. In Amerika gaat men zelfs zo ver dat het mode aan het worden is om een eigen dolfijn in zijn zwembad te hebben om mee te kunnen spelen. Talloos zijn ook de verhalen van dolfijnen die zeelieden van de verdrinkingsdood hebben gered. Hoe merkwaardig die verhalen ook lijken, men heeft in de bekende onderzoekingsstations in Florida vastgesteld dat deze levenslustige zeebewoners nog tot veel grotere prestaties in staat zijn. De schrijver heeft in dit boek zijn ervaringen met dolfijnen vastgelegd en heeft daarbij tot zijn verbazing geconstateerd dat de dolfijnen in staat zijn om te spreken, zelfstandig te denken en vriendschap te kunnen tonen. Een boek dat U met plezier zult lezen en U tot nadenken zal brengen.

Rvd

THE SEAWARD TRAIL

A.L. Evans

12½ x 18½ cm., 152 pag., 22 foto's en tek. 12/6 sh.
Phoenix House Ltd. London 1961

Misschien is dit een beetje vreemd boek om in de KOR te bespreken, maar we willen het toch niet nalaten omdat het zo'n echt gezellig boek is. Geen zwaar determineerwerk of biologische handleiding, nee, een prettig boekje, voor jongere lezers met vriendelijke en fijne verhalen over dieren die in en langs de zee leven. Hoewel de verschillende verhalen romantisch zijn opgesteld is alles gebaseerd op de werkelijkheid. Na elk hoofdstuk enkele aantekeningen van wetenschappelijk belang.

PORPOISES AND SONAR

Winthrop W. Kellog

13½ x 20 cm, 177 pag., 24 afb. \$ 1,50

The University of Chicago, USA, 1962

Sedert in de laatste oorlog het bestaan van dieren-
geluiden onder water bekend is doordat duikboot-afluister-
apparatuur werd gestoord, heeft het onderzoek naar geluiden
van dieren onder water, een grote vlucht genomen.

Ook in Nederland heeft de bioloog W. H. Dudok van Heel
op dit gebied belangrijk werk verricht. Kellog, de schrijver
van dit boekje is een van de grootste experts op het ge-
bied van dieren geluiden onder water. In het onderhavige
boekje beschrijft hij eerst de dolfijn en andere walvis-
achtigen en vervolgens krijgen we een verslag van zijn
experimenten met geluiden van de dolfijn.

Op dit boekje sluit aardig aan het in Nederland verschenen:

MENS EN DOLFIJN

John C. Lilly

12 x 19½ cm., 144 pag., 22 foto's f 6,90

Uitgeverij Contact- Amsterdam, 1963

John Lilly is de man die opzien baarde door in Life
en enkele andere bladen zijn sensationele artikelen te
plaatsen, waarin hij zijn experimenten beschrijft waarin
hij probeerde met dolfijnen tot een gesprek te komen.
Lilly gaat er van uit dat deze dieren zeer intelligent
zijn en hij meent bewijzen te hebben dat de dolfijnen
werkelijk iets kunnen begrijpen en ook met verstand op
bepaalde situaties kunnen reageren.

In ieder geval is hij een groot expert op het gebied van
het afriichten van dolfijnen en zijn experimenten wijzen
er op dat hij wel eens gelijk kan hebben.

Als deze materie Uw belangstelling heeft kunnen wij U dit
deskundig geschreven boekje zeker aanbevelen.

Vl.